

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 1. szám

1995. január

Boldog Új Évet, Gyomaendrőd!

A csend, a béke és szeretet napjait éljük.

Túl a választásokon, jól esik a csend, a nyugalom.

Kedves Olvasó! Ha teheti, sétáljon ki a Körös-partra! Álljon meg pár percre az öreg folyó partján és figyeljen! Alszik a természet,

halkan csobog a víz, valahol faág reccsen, öreg varjak repkednek károgva. Itt béke van.

Otthon zöldell a karácsonyfa, még esténként meggyújtjuk a gyertyákat, száll a fenyő illata. A karácsony hangulata feledhetetlen.

Néhány napja érkeztünk csak haza népi táncosainkkal és a város delegációjával Svédországból. Közel kétezer kilométeren átszelve láthattuk, hogyan készülődnek az emberek Karácsonyra. Fájó szívvel tapasztalhattuk, mennyivel gazdagabb, rendezettebb, nyugodtabb, békésebb részei is vannak a világnak. Hozzájuk képest még szegények, csak tanuló vagyunk. Küszködünk, értelmetlenül pusztítjuk magunkat. Ott nem sikk a dohányzás, nem vedelik az alkoholt, hihetetlenül jó a szociális ellátás. Örülnek az életnek, szeretik és tisztelik egymást. Szeretet és barátság vett bennünket körül, jóleső érzés volt magyarnak lenni, és csodálatos volt énekelni távol hazánktól a Himnuszt.

Azután egyszerre csak hazaértünk. Kábulatból ébredtem. Eljött az önkormányzati választás. Két táborra szakadt a város. Az emberek a rossz idő ellenére is elmentek szavazni és döntöttek.

Csodálatos érzés a győztesek oldalán, a győztes táborban lenni. Köszönet érte mindenkinék. Hatalmas erkölcsi tőke gyűlt össze, mely erőt ad, szeretetet, megbecsülést sugallva. Mit adhatok cserébe? Tisztességet, igazságosságot! A szándékom az, hogy részrehajlás nélkül szolgáljam városunkat. Nehéz évek következnek. Sok a városban a munkanélküli, sok az elszegényedett ember. Segítenünk kell nekik, ez a mi feladatunk is. Ehhez kell az összefogás, a szociális érzékenység, az emberek iránti tisztelet.

Tiszteljük és szeressük egymást, hogy közös jövőnk minél szebb, boldogabb legyen.

Ehhez kívánok mindannyiunknak sok sikert, jó egészséget.

Boldog Új Évet, Gyomaendrőd!

Dr. Frankó Károly
polgármester

Kedves Olvasóink!

Szerkesztőségünk minden munkatársa eredményekben gazdag, sikeres, boldog új esztendőt kíván.

A tartalomból:

KDNP karácsony

2. old.

A falugazdász válaszol - Évfordulók

- Megalakult a KDNP Keresztényszociális Műhelye -
3. old.

Bemutatjuk Hunya István vállalkozót

4. old.

Egyházi krónika

5. old.

Vallomás az anyanyelvről

Az új önkormányzat első ülése

6. old.

Irodalmi oldal

7. old.

Helytörténet

8. old.

KDNP KARÁCSONY

December 17-én tartotta hagyományos karácsony estéjét a gyomaendrődi szervezet. A családias összejövetelen több meghívott vendég is részt vett. Velünk ünnepelt Dr. Frankó Károly, az újonnan megválasztott polgármester is, aki fogadta a tagság jókívánságait az elkövetkezendő négy évre. Ugyanakkor megköszönte a KDNP támogatását a választások alkalmából.

Az ünnepség meghitt kis műsorral kezdődött: Bevezetőként Tímár Sarolta, a Kner Imre Gimnázium tanulója szavaltatát hallották. Majd a 3. sz. Ált. Iskola hittanos tanulói karácsonyi énekekkel keltettek áhítatos hangulatot az estében. Következett a helyi cserkészcsapat, akik elénekelve a cserkészindulót felváltva mondták el a cserkészek tízparancsolatát. Végezetül Iványi Mária mondta el erre az alkalomra írott versét a hallgatók nagy tetszésére.

A műsor után Vaszkó András elnök tekintett vissza az elmúlt esztendőre, hangsúlyozván, hogy ez az egyetlen párt a városban, amely benne él és működik a társadalomban, de nemcsak résztvevője, hanem kezdeményezője is az eseményeknek.

Mi mindent tett a KDNP az elmúlt esztendőben? - kezdte megemlékezését Vaszkó András elnök:

- Még a múlt év decemberében széles társadalmi részvétellel létrehoztuk a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítványt. az épülő egyházi iskola támogatására

- Ugyancsak az elmúlt karácsonyon a három ált. iskolának karácsonyfát ajándékoztunk. Ugyancsak e tájban látogattuk meg a szociális otthonok lakóit és szerény kis ajándékkal örvendeztettük meg őket és az ápolókat.

- Az év februárjában nagyszabású farsangi bált rendeztünk és a tiszta jövedelmet az épülő egyházi iskola céljaira adtuk.

- Kezdeményezésünkre megalakult a Keresztény Vállalkozók Kamarája, akikkel már közösen rendeztük a farsangi bált.

- Ugyancsak februárban több mázsás ruhaneműt gyűjtöttünk és küldtünk ki Kárpátaljára, úgyszintén a Nagyatádi Menekülttáborba.

- Májusban nagyszabású hangversenyt rendeztünk az endrődi templomban, amelyen szerepeltek a Szarvasi Óvónőképző Főiskola énekkara, a szarvasi szimfonikus zenekar, valamint a Moldáviai Zeneművészeti Főiskola csodálatos énekkara. Az endrődi templomban először hangzott fel a szűnni nem akaró taps. A bevételt szintén az épülő egyházi iskola támogatására fordítottuk.

- Augusztus 20-án zászlószenteléssel egybekötött ünnepséget rendeztünk, felelevenítvén a régi lovas és fogatos felvonulásokat. Az ünnepség után Latorcai János, a KDNP alelnöke tartott ünnepi beszédet.

- Szeptemberben tankönyvgyűjtést rendeztünk a kárpátaljai magyar iskolák számára. Több mint háromezer tankönyvet adtunk át a Máltai Szeretetszolgálatnak.

- Szeptember végén újabb bált rendeztünk a Keresztény Vállalkozói Kamarával együtt, ahol a tiszta jövedelmet a Kiszréti Gyógyászallóért Alapítvány javára fordítottuk.

- Hozzájárultunk a Honismereti Egyesület által kiírt pályázat pályadíjához 2.500,- forinttal.

- Támogattuk az új cserkészcsapat táborozását 8,000,- forinttal.

- Októberben megindítottuk saját újságunkat "VÁROSUNK" névvel, mely hivatott a keresztény és nemzeti eszme ápolására és fenntartására.

- Az év végén újabb ruhaneműt rendeztünk és 8 bála ruhaneműt küldtünk ki Kárpátaljára.

- Ez évben is meglátogattuk a szociális otthonok lakóit és szerény ajándékainkkal kívántunk nekik boldog karácsonyt.

- Újból karácsonyfával kedveskedtünk a város három általános iskolájának.

Még folytathatnám - mondta Vaszkó András elnök, - de csak ízelítőt adtam arról, hogy mennyire igaz: Pártunk a társadalomból jött és benne él, hiszen a társadalom minden rétege képviseli magát tagjaink sorában. Íme tettekben dús évet zártunk! Igen jóleső érzéssel, de nem síppal-dobbal. Amit tettünk és teszünk, az mind a szívünkben jött és jön! Ezt folytatni akarjuk és kérjük, hogy ebben a nemes munkában minél többen támogassanak bennünket, nem kell ahhoz párttaggá válni, csak támogatóvá. Összefogás nélkül nincs eredmény.

A jelenlévők megemlékeztek az elhunyt KDNP tagokról gyertyagyűjtással. Majd a karácsonyi énekeket a fiatalokkal együtt énekelve kívántak egymásnak Boldog Karácsonyt. Még sokáig együtt maradtak, elfogyasztván mindazt a jót és finomat, amit a "batyuban" hoztak. Azzal váltak el egymástól, hogy január 2.-án újra találkoznak az év első taggyűlésén.

Az MSZP városi szervezete elnökének levele KDNP helyi szervezete elnökéhez.

Tisztelt Elnök úr

Túljutottunk az 1994. december 11-iki önkormányzati választásokon. Mindannyiunk meglegedésére, közös munkánk eredményeként városunk polgármestere Dr. Frankó Károly régi polgármester lett. A cél érdekében együtt dolgoztunk, félretéve pártjaink (szervezeteink) között esetleges különbségeket, ellentéteket. A másságot nem hangsúlyoztuk, hiszen két lényeges kérdésben teljes volt közöttünk az azonosság: őszintén akartuk a demokratikus átalakulás folytatását és városunk egységének megővését.

Meggyőződésem, hogy Gyomaendrőd város további fejlődése valamennyiünk érdeke, és minden tevékenykedő párt és szervezet őszinte célja, ezért továbbra is közös feladatunk lesz választott polgármesterünk és a választók bizalmából demokratikusan létrejött önkormányzat segítése.

Örömmre szolgál, hogy a polgármester megválasztása érdekében önökkel együttműködhettünk és bízom benne, hogy a jövőben is lesznek kapcsolódási pontjaink.

A szocialista párt gyomaendrődi szervezete nevében őszinte köszönetemet fejezem ki Önnek és pártjának (szervezetének), hogy nem arra figyeltek, ami különböző és esetenként elválaszt bennünket, hanem arra, ami adott esetben közös érdekünk, a város közös érdeke volt.

Önnek és megválasztott képviselőiknek jó egészséget, Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánok.

Tisztelettel

Gyomaendrőd, 1994. december 12.

Fekete László

MSZP városi szervezet elnöke.

A falugazdász válaszol

Földterületemen erdőt szeretnék telepíteni, ezért kérdezem, milyen engedélyeket kell beszereznem?

Az erdőtelepítés egy olyan beruházás, melynek során nem erdő művelési ágú területen erdőt hozunk létre. Bárki telepíthet erdőt, akinek alkalmas földterülete van. A döntés meghozatalában nagy gondossággal kell eljárni, mivel a ráfordítások csak hosszabb idő után térülnek meg.

Az erdőtelepítés megvalósítható állami támogatásból is, melyhez pályázat útján lehet hozzájutni. Az erdőtelepítés előtt erdőtelepítési tervet kell készíteni és azt az illetékes erdőfelügyelőséghez kell benyújtani. A tervet erdőmérnök, vagy erdőtervezési iroda készítheti. A tervkészítés során nagy gondossággal kell a fafajt megválasztani. Támogatással létesülő erdő esetén a támogatás mértéke a fafajtól és a termőhelytől függ. A támogatás kifizetése több éven át a sikeresség arányában történik.

A sikerességet az erdő-felügyelőség minősíti az évenkénti átvételek alkalmával.

Az erdőtelepítés előtt mindenféleképpen fel kell keresni az illetékes erdő-felügyelőséget.

Milyen veszélyt jelentenek a gabonafutrinkák a mostani gyenge kelésű hómentes vetésekre?

A gabonafutrinka a futóbogarak családjába tartozó, mintegy 14-16 mm. hosszúságú fekete bogár. Bogár formájában a gabonák virágzása után a még éretlen, puha szemek rágásával károsít. Fő kártevő a lárva, mely augusztus-szeptembertől megjelenik a talajban, aknát készít és oda húzza le a gabona leveleit és a levélerek közötti rész kirágásával jellegzetes "csócsárlást" végez. A lárva szeptembertől áprilisig fejlődik és károsít.

Táplálkozása hótakarómentes, enyhe időben télen sem szünetel. Eredményesen, de költségesen védekezhetünk talajfertőtlenítéssel. Kora tavaszi védekezésre alkalmas készítmények a Nomolt 15 EC, a Dursban 4 E és több szervesfoszfor-sav- és szter tartalmú szer.

Várfi András

Élefordulók

I. 6. 1914 január 6.-án született Gubucz Gáspár Hunyán. Felesége: Binges Irén. A Hunyadi Tsz-ben volt könyvelő. Munkája mellett összegyűjtött több ezer Endrődre vonatkozó tájszót, de gyűjtött helyi jellegű szólásokat, közmondásokat is. Munkájának a Parasztszótár címet adta. A gyűjtés kéziratban az endrődi könyvtár tulajdonában van. Gubucz Gáspár 1989 VIII. 24.-én halt meg.

I. 14. 1954 január 14.-én született Bella József festőművész. Édesapja: Bela Ferenc, édesanyja Hegedűs Irén. Érettségi után az ENCI-ben dolgozott tíz évig, most Kantonban egy cipőgyár igazgatója. A munkája mellett folyamatosan fest, kiállításai voltak: Karcagon és Endrődön.

I. 29. 1881 január 29.-én született Gyomán Pásztor János világhírű szobrászművész. Az Iparművészeti Főiskolán tanult, majd Párizsban a Julián akadémián. Később évekig élt Hódmezővásárhelyen. Szobrai számos köztéren őrzik, pl. a Parlament előtt van a Rákóczi szobra, a Mar-

gitszigeten a Tompa Mihály szobra van elhelyezve, Martonvásáron a Beethoven-émléksobrát láthatjuk. Ötven évvel ezelőtt: 1945 január 7.-én halt meg.

Megalakult

a KDNP Keresztényszociális Műhelye

Örömmel értesítjük a KDNP tagtársakat, hogy 1994. szeptember 30.-án megtartotta alakuló ülését a KDNP Keresztényszociális Műhelye.

A kereszténydemokrata-keresztényszociális politika biztosítani kívánja az Igazságosságot, a Rendet, és Mértéket, a Méltóságot és Szabadságot minden magyar állampolgár számára, hogy ez által egy valószínűs demokratia jöhessen létre, amely nemcsak az államrendre, hanem minden polgárára kiterjed, faji és etnikai megkülönböztetés nélkül.

A KDNP Keresztényszociális Alkotóműhelyének legfőbb célja a KDNP megújítása abban a tekintetben, hogy a következő parlamenti képviselő választásokon a párt reprezentativitása jelentősen megnövekedjék.

Táborába vár mindenkit, aki Magyarországon a keresztényszociális eszmeiség szükségességét elfogadja és azért szorgalmas munkával cselekedni kész.

A Polgármester úr levele a KDNP helyi szervezetéhez.

Kereszténydemokrata Néppárt
Gyomaendrődi Szervezete
Vaszkó András részére, Gyomaendrőd

Tisztelt Vaszkó Úr!

Köszönetemet fejezem ki Önnek és a Kereszténydemokrata Néppárt valamennyi tagjának, hogy az önkormányzati választások során támogattak. Köszönöm, hogy december 11.-én szavazataikkal hozzásegítettek ahhoz, hogy Gyomaendrőd város polgármestereként munkálkodhassam.

Remélem, hogy az elkövetkezendő négy év során számíthatok a párt támogatására és megértésére.

Tudom azt, hogy az önkormányzatra nagyon nehéz négy esztendő vár, azonban bízom abban, hogy a négy év testületi munkája politikai csatározásoktól mentes lesz, és a város egységének megtartása mellett Gyomaendrőd igazi városiasodását fogja szolgálni lakosságunk megalapítására.

Kérem, hogy köszönetemet tolmácsolja mindazoknak, akik a kampány során, illetve a választás kapcsán polgármesterré választásomért fáradoztak.

Gyomaendrőd, 1994. december 16.

Őszinte köszönettel:
Dr. Frankó Károly
polgármester

Köszönet

mindazokért az önzetlen adományokért, amellyel lehetővé tették, hogy lapunk továbbra is ingyenesen az olvasók rendelkezésére állhasson.

Kedves Olvasóink!

Bemutatjuk címmel új sorozatot kívánunk indítani azzal a céllal, hogy 12 hónapon át a város 12 jeles vállalkozóját bemutassuk. Reméljük, hogy kezdeményezésünk megnyeri az önök tetszését. Kérem fogadják érdeklődéssel a rovatunkban megjelenő "bemutatkozókat."

Bemutatjuk...

Hunya István vállalkozót, a TURUL CIPŐ tulajdonosát.

Kedves Pista, mikor kezdted vállalkozásodat?

Főállásban 1986-ban egy Tsz ipari ágazatának bedolgozójaként vállaltam munkát,

majd átalány-elszámolásos részlegként üzemeltem. 1990-től egyéni vállalkozóként a Turul Cipő márkaneven gyártom és forgalmazom termékeimet.

Mi késztetett arra, hogy addigi hivatásodat feladva vállalkozásra szánd el magad?

Valóban egy elegáns, vagy elitnek nevezhető szakközépiskolai tanári pályát cseréltem fel egy bizonytalan "maszek" sorsra és kenyérre, de cipőipari mérnök lévén éreztem magamban annyi ambíciót, hogy magam és családom, valamint munkatársaim új termék előállításával és értékesítésével esélyt lássak egy magasabb életszínvonalat ígérő megélhetésre.

Milyen termékeket állítsz elő és azokat hol értékesíted?

Női és gyermekcipőket a mindenkori divatirányzatnak és persze szezonnak megfelelően. Az értékesítés kezdetben főleg kiskereske-

dők útján történt. Azonban a termelési kapacitásunk növekedése szükségessé tette nagykereskedelmi vállalatok felé történő nyitást is. Ezen túlmenően exportálunk termékeket főleg a volt szovjet köztársaságokba valamint Szlovákiába de gyártunk bér munkában lábbeliket Olasz-országnak is.

A TURUL CIPŐ gyomaendrődi viszonylatban nagyüzemmé nőtte ki magát, hol van a telephelyed?

Hosszú ideig sok szétszórt apró telephelyünk volt, de így a munka, a gyártás összehangolása egyre nehezebbé vált. A megfelelő minőségű és mennyiségű termék előállítása szükségessé tette az egy telephelyre történő centralizálást. Ez végül is a Gyomai Kötőipari Szövetkezet megvásárlásával vált lehetségessé. Az épületkomplexum felújításával és korszerűsítésével európai színvonalú üzemet alakítottam ki.

Ez bizonyára óriási befektetést igényelt, milyen forrásokat tudtál erre igénybe venni?

Japán start hitelből 10 millió forintot, munkahelyteremtő beruházási hitelből hárommillió hatszázezer forintot, saját erőből mintegy húszmillió forintnyi tőkét kellett beruháznom.

Gyomaendrődön kívül is van telephelyed?

Igen. Dévaványán létrehoztam egy tűződét és még egyet működtetünk Kamuton a TURUL CONTACT Kft-t egy vállalkozótársammal közösen. Ezeknek az üzemeknek a központi telephely fel-sőrész ellátottságát kell biztosítaniuk.

Hány embert foglalkoztatasz?

Saját vállalkozásomban kb. 130-at ebből mintegy 50-et munkanélküliként vettem fel munkát és megélhetést biztosítva ezzel számukra, de a kapcsolódó, bér munkát végző üzemeket is beszámítva hozzávetőlegesen két-háromszáz embert foglalkoztatok.

Hol juthatunk hozzá termékeidhez?

Elvileg az ország minden részében kaphatók a TURUL CIPŐ vagy BIO TURUL márkanevű termékek. Itt Gyomaendrődön a Fő út 181 sz. alatti üzletünkben.

Mik a terveid az elkövetkezendő időben?

Szeretném befejezni a gyomai telephely kialakítását. Itt még egy új épület ad majd helyet cipőbolt-nak, bőr és cipőkellék üzletnek, további műhelyeknek, raktáraknak és irodának. Külsőleg úgy fog kinézni, hogy váro-sunk kellemes színfoltja legyen. A technikai, műszaki és szervezési feltételek biztosításával, egyre jobb minőségű termékek előállításával, az export piacok bővítésével nagyobb részesedést, még jobb megélhetést szeretnék biztosítani mind magam és családtagjaim, mind munkatársaim számára.

Eddig is volt elképzelésem feszített munkatempód terheiről, hiszen minket sok éves barátság fűz össze, de a most hallottak tudatában még tisztábban látom, hogy munkád a teljesítőképesség maximális igénybevételével a folytonos anyagi felelősség súlyával nehezedik rád. Ennek ellenére, ha városunkért áldozatot kell vállalni, ajtód és "pénztárcád" nyitva áll s ezt magam is többször tapasztalhattam. Anyagi támogatással segítted a Múzeumbarátok Köre kiállításának megnyitását, s társrendezők voltunk két jótékonyági esten is, melynek tiszta bevétele két alapítványt gyarapított, ezek egyikében Te alapító, én kuratóriumi tag vagyok, míg a másikban mindketten kurátorok vagyunk. Hogyan jut még erre is energiád?

Szeretem szűkebb hazámat, szülőföldemet, s bár időm valóban rendkívüli mértékben behatárolt, a jó cél érdekében településünk szebbé, jobbá tételéért még ebből is áldozok lehetőség szerint, s anyagi forrásaimból is merítetek, ha kell.

Köszönöm a beszélgetést, kívánok Neked további üzleti sikereket.

Marsi Jánosné

Katolikus krónika

B Ú É K !

Hangzik el úton-útfélen a jókivánság ezekben a napokban, és találkozunk vele képeslapokon, hirdetésekben.

Nagy várakozással várjuk évről-évre az új évet, hátha hoz valami jót...

Sokan új tervekkel állnak elő: leszoknak a dohányzásról, italról, káromkodásról... átalakítják saját (kis) gazdaságukat, megváltoztatnak valamit szokásukon, életvitelükön...

Az új évből néhány nap eltelik, és általában minden a régi...

Mindenki előtt világos, hogy gazdaságilag és politikailag is nagyon nehéz év előtt állunk. Próbáljunk tenni valamit! Az egyre jobban ránk nehezedő terhekkkel nem sok mindent kezdhünk. Ha azonban egymás számára nem keserítjük meg az életet, hanem türelmesebbek, udvariasabbak, megértőbbek, toleránsak vagyunk, és egymást segítjük, mégis picit elviselhetőbbé tehetjük egymás és a magunk számára is a nehézségeket. Ezért fontos, hogy az újévi próbálkozásainkba ne fáradjunk bele, hanem kitartóan küzdjünk. BÚÉK! Ezt keresztény módon így mondjuk:

B Bíz

Ú Újra

É Életedet

K Krisztusra! Így könnyebben fog menni.

Köszöntjük Gyomaendrőd város új vezetőségét: Dr. Frankó Károly polgármestert, és az új Képviselőtestületet.

Az elmúlt hetekben sokan mondták: Győztünk! Igen, győztünk - mindannyian. Győztek a bejutott képviselők és táboruk, de erkölcsileg azok is győztesek, akik (talán csak néhány szavazat híján) nem jutottak be. Győztesek, mert a köz javára felkínálták munkájukat, szolgálataikat, és vállalták a megmérettetést.

Köszönjük a leköszönő Testület munkáját, akik sok nehézség közepette is tették a dolgukat. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik most vállalták a megmérettetést.

Az új Testülettől pedig azt kérjük, hogy becsületesen, a köz javára a legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint végezzék a munkájukat. Ha nem a széthúzást, hanem az egységet szolgálják, az már fél siker munkálkodásukban.

Isten áldása kísérelje életüket, munkájukat!

Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspök úr ünnepi jókivánságai:

"Az ünnep közeledtével kérem a Betlehemi Gyermecket, áldja meg az egyházmegye papjait, híveit, áldja meg a gyerekeket, szüleiket és hitoktatóikat, áldja meg és halmozza el isteni kegyelmével mindannyiukat. Nem könnyű az élet, sohasem volt könnyű és ma sem az, a hitnek megvallása és a hit szerinti élet. Legyen ez az ünnep szeretetünk sugárzásának, bőséges szórásának a napja, hogy minden szív felmelegedjék és áldja az ő Istenét! Éppen szeretetünk fénye legyen az apostoli "cszköz", amin keresztül, apostolkodva, utat készítünk az embereknek Krisztushoz és Krisztusnak az emberekhez. Ilyen érzésekkel és gondolatokkal kívánok papjainknak bőséges kegyelmet, fizikai és lelki erőt életükre, munkáikra, valamint igaz boldogságot egyházmegyéim minden hívőjére!"

- December 31-én szombaton este 5 órakor templomunkban év végi HÁLAADÁS. Éjfélkor harangszóval búcsúztatjuk az ó- és köszöntjük az új évet.

Iványi László
plébános

Református híradó

Áldott Karácsonyt, Boldog Új Évet !

Karácsony táján az először közel kétezer éve - a betlehemi mezőn lévő pásztorokhoz - szóló angyali üzenettel kívánok mindenkinek áldott Karácsonyt és boldog Új Esztendő:

„Ne féljete, mert íme hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme leszen:

Mert született néktek ma a Megváltó, aki az Úr Krisztus,

a Dávid városában." (Lukács 2,10-11 Károli fordítás)

Ez lehet napjainkban is az emberiség jövőjének reményforrása. Ennek az üzenetnek az elfogadása teheti - a karácsonyi ajándékoktól függetlenül és azokkal együtt is- teljessé és maradandóvá az ünnep örömét. Ez veheti el félelmeinket az új esztendőre várva és nézve is.

Hisz a Megváltó eljött! Elhozta azt a hatalmat és erőt, amely az Ő SZERETETÉBEN mutatkozott meg, s ez ma is azoké akik hittel befogadják Őt.

Ez a Krisztusban megismert töltse be az otthonokat és szíveket.

* * *

Istentiszteleti alkalmak a reformátusoknál:

December 24-én volt - a szentestén- 5 órakor a Református Templomban a családi karácsonyest, melyen a gyermekek szolgáltak s adták elő a karácsonyi történetet. Felekezeti hozzártározástól függetlenül mindenkit szeretettel hívtunk. Az ünnep mindkét napján ünnepi istentiszteletek voltak a Gyülekezeti Imateremben.

Az Ő év utolsó napján, december 31-én este 5 órakor a Gyülekezeti Imateremben óévi istentisztelet.

Újévi istentiszteletünk pedig 1-én lesz.

* * *

A Nyugdíjasklub ünnepi vacsoráján voltunk

December 15-én este 6 órai kezdettel a Katona József Művelődési Házban - már hagyományosnak mondható - összejövetelét tartották nyugdíjasaink. Évi működésközl megemlékezve Karácsonyt és Szilvesztert is ünnepelnek ilyenkor.

Kedves meghívásuknak örömmel tettünk eleget felelősséggel. Nagyszerű élmény volt együtt tölteni az estét velük. Megható és felemelő volt az a műsor, amit az önkéntes kultúrsoportjuk adott színvonalas előadásban. Énekek, szavaltatok, mosolyra fakasztó derűs jelenetek ragadták magukkal a jelenlévőket. Erejüket, korukat meghazudtoló fáradozással, lelkesedéssel, áldozatvállalással készítik ezeket az alkalmakat évről-évre. Példát mutatnak arra, hogyan lehet önfeledten szórakozni, örvendezni, jól érezni magukat. Köszönjük a szép estét s kívánjuk, hogy még sokszor legyünk és maradjunk így együtt éveken át.

Sipos Tas Töhötöm
református lelkipásztor

Vallomás az anyanyelvről

(Elhangzott Budapesten, a Kosztolányi Dezső Művelődési Házban 1994. november 12.-én, a Magyar Nyelv Hete alkalmából.)

Kedves anyanyelv-testvéreim!

"Meg ne ártsón a dicséret, édes-fiam, te ugyan igenvalóst megcsiszoltattad a szólásbéli kárbunkuskövedet!" Áldott emlékü, regényhős Édesapám fogadta ekképpen a jórészt börtönben s ceruza-papíros híjával fejben "megírt" első regényemet, a Majoros Ádám krónikáját. S ennél égislabdázóbb méltatást bizony sohasem-is kaptam eddigvaló, lassacskán a háromnegyed évszázad felé billenő életemben. Azt példálózgatta ugyanis ezzel Atyám, aki petróleumlámpás-banyakemencés tanyai világunkban nemcsak imádságos áhítattal olvasta Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond, későbbecsken Szabó Pál és Tamási Áron műveit, hanem felolvasta a komázásra összesereglett, résziben írástudatlan szomszédságnak is, hogy amikor megszületünk, kinek-kinek a Jóisten egy-egy gyémántkavicsot rejt el a nyelve alá, koldusképpen is királyi útravalóként. S a többi már az illető anyja-majmaszemélyes ügye-dolga-felelőssége.

Csiszolhatja népballadás diadémmá, hétkrajcár-ára örökkévalósággá, ábeli sarkocillaggá: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne!” De nyálasan is a fogához kocogtathatja, úgy, hogy zöreijé hitványul tőle a dal

Hitvallásommá is lett ez a gyémántos párhuzam, hiszen élet-buddogásom rendjén, személyemtől és írásaimtól függetlenül, sokan reámondták a meghitelő áment. A székely népköltészet, Szabó Dezső látóhatárt teljesítő felszólítása: "...szeressétek az emberi lélek legcsodálatosabb, legmegmondóbb muzsikáját: az édes magyar nyelvet. Mert a magyar paraszt és a magyar nyelv a mi földi örökkévalóságunk." A halálra menendő Radnóti Miklós ugyan vall és vállal, alig hetekkel égbekiáltó mártíromsága előtt: "Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőházam..." s életével verte reá a pecsétet, az anyanyelvét is megszentelve ezáltal, mely előtt ma is, itten is hódolunk.

Kedves Anyanyelv-testvéreim!

A sok kicsi gyémántkavicsocská mindegyüttesen közös kincsünk, mellyel bizony a magyar közösség felelősei nem mindenkor elvárható reáfigyelmezőssel gazdálkodnak. Míg erre-felé sántikáltattam a szibériai reumát, annyi hot-dog-ot, shop-ot, mifenét olvashattam kirakati "európai-ságunk" bizonyosságaként, hogy ennél csupán a tömegtájékoztatósi halljakendek, a rádió, a televízió, sajtó nyilvánossága közajándékoz többet. Pedig itten is érvényesülhetne az Európai Gazdasági Közösségre való kacsintgatás, hiszen példának okáért Franciaországban tételesen büntetik a nyilvános nyelvbombolást. S az összevetésen ne botránkozzék meg senki, hiszen mi is „nagy hatalom”, nyelvi nagy hatalom vagyunk!

Szabó T Attila, a kolozsvári nyelvapostol közelebb millióra becsülte a szó-kincsünk, nyelvi fordulataink, tájnyelvi megnyilatkozásaink számát, az angol többszörösére, s hogy ez mekkora vagy, mércéje lehet, hogy a nyelvfejedelem,

Arany János mintegy hatvanezer gyémántdarabkával teremtette meg örökkévalóságát. S ez a kincs jórészt élő-eleven, ha shop-os fogamzástólókkal nem irtjuk. Annyira, hogy míg a londoniaknak szinte szótár szükségeltetik Shakespeare olvasásához, mi maiként élvezhetjük az alig nemzedéknyivel ifjabb Balassi Bálintot, odafigyeléssel élvezhető a Mária-siralom s élő emberek hasznájják a Tihanyi Apátság alapítólevelében szereplő szolganeveket. S a csángó véreink mondhatni a Halotti-beszéd zamatával hódolnak a Napbaöltözött Boldogasszonynak, Csíksomlyón, pünkösdi búcsújárásakor, odafenn a Salvator-kápolnánál.

Kedves Anyanyelv-testvéreim!

Gyémántjaink ügyében így teszen tanúbizonyosságot Ady Endre is, az ismeretlen Korvin-kódex margójára című, 1905-ben, a Figyelőben megjelent Erdély-hitű szerelmi vallomásában: "Shakespeare születésének esztendejében itt ír drámát Karádi Pál..." "Itt siratja az első magyar kultúrember, Szenci Molnár Albert, hogy ő magyar, de nem lenne más egy világért sem..."

Arról is kevés szólas esik a keresztény egyetemesség címszava alatt, hogy Káldi György jezsuita páter bibliafordításának dolgában az írónak is nyelvteremően óriás Pázmány Péter bíboros a zsoltáros Bethlen Gábor kálomista fejedelemre kacsintott s az menten a tarsolyába nyúlott, hogy a jezsuita szentírás magyarító javára, tudván, nemcsak gyémánt, haza is a nyelv, közös haza, s a legnagyobb haza, mert nem ismer határokat.

Drága Anyanyelv-testvéreim!

A cseppje ugyan vallhat a tenger felől, mégsem maga a tenger, nekem is a nyelvem mögé kell tehát száműznöm további mondandó szándékaimat.

S búcsúzásul: Úgy áldjon, gyámolítson, segedelmezzen mindnyájunkat az örökkévaló lsten, ahogy őrizzük, ápoljuk, csiszolgatjuk, műveljük gyémántos közös kincsünket, anyanyelvünket, mellyel mindenkivel egyenrangúak, míg nélküle csupán janicsárok, a szolgáknak szolgálai lehetünk.

Megtartó kincsünk, anyanyelvünk, adj hitet, őrizz meg és maradj velünk.

Tímár Máté

Az új önkormányzat első ülése

1994. december 22-én megtartotta alakuló ülését az újonnan választott önkormányzat.

Az alakuló ülésen megválasztották az alpolgármestert és a szakbizottságok vezetőit.

alpolgármester:	Dr. Kovács Béla
ügyrendi bizottság:	Dr. Szendrei Éva
városfejlesztési bizottság:	Dr. Valach Béla
mezőgazdasági bizottság:	Várfi András
szoc. egészségügyi bizottság:	Hangya Lajosné
kulturális bizottság:	R. Nagy János
pénzügyi bizottság:	Katona Lajos

irodalmi oldal

Újévi üdvözet

Thomas Hardy beszél el, hogy gyermekkorának karácsony estéin egy öreg ember lábához telepedett le társaival, s az öreg a zsarátnok fényében a jászolról mesélt, a szalmáról, a barmokról, és éjfél körül mindig azt mondta: "Most mind odatérdepelt." A térdeplő jószágok képében van valami rendkívül szuggesztív erő - a földöntúli sugárzás az állatokig elhatol -, olyannyira, hogy a kép a felnőtt Hardyt is elkíséri, s évtizedekkel később Rudy Wiebe kanadai író ezt a címet adja egyik karácsonyi elbeszélésének: "Most mind odatérdepelt."

Gyermekkorunk képei ekkora erővel sugároznak, ha kell át az óceánon. De ha nem tengerentúlra jut az ember, csak a zajos-füstös toronyházas Budapestig, akkor is folyvást kísérik az elsőnek látott képek, mint engem Endröd házai, vagy másokat nyilván Gyoma házai, s nincs messze az idő, hogy egyik-két nemzedék már a városias Gyomaendröd képeire fog emlékezni.

Amire én emlékszem, az elsősorban az emberi szívélyesség. A segíteni akarás, jobban-rosszban. A gyanakvás nélkül sarkig tárulók házkapuk, kínálások, a szegénysor spontán önérzete, a szorgalommal szerzett jólét, a munka, a szakértelem, a kemény, szívós és konok élet a jól felfogott boldogulásért. A megcsalatott és folyton feltámadó reménykedés. Én ezt Endrödon tanultam, az én családom is ilyen volt. Hálás vagyok a sorsnak, hogy itt születtem, hogy egy darabig élhettem itt.

Kemény ütések értek azóta, sokfelől. Gondolatban sokszor a szülőházamba menekülök. Engem ott sohasem bántottak. Radnóti Miklósnak a bokrok térdepeltek a lábához, Thomas Hardynak a barmok. Én úgy érzem, az endrödi házak azért húzódnak össze, hogy áhítatukkal befogadják az embert, akit őt sebbel, vagy csak egyetlen sebbel vérez meg az idő, de aki ilyenkor, év vége táján, megtorpan egy kicsit, és gyermekt gyújt, és lehajlik, a föld felé, a házak felé, a másik ember felé. "És mind odatérdepelt."

Ere gondolok, amikor boldog új esztendő kívánok endrödi és gyomai barátainknak, ismerősöknek, ismeretleneknek, a városodó Gyomaendrödnek, a Városunk című lap olvasóinak, 1995 küszöbén, és megpróbálom néha fölemelni a fejemet, és megpróbálok annak a régi zsarátnoknak a fényében fölfelé, fölfelé is nézni.

Gergely Ágnes

Iványi Mária:

Szegény, szegény Újesztendő....

Úgy akart kilopakodni 1994 utolsó perceiből, hogy senki ne vegye észre. Már, már sikerült is, mikor valaki hirtelen megragadta a gallérját.

Hóhó, Öregúr! Hová olyan sietősen? Hiszen még el sem búcsúztattuk!

Nem tartok rá igényt. - Felelte ő morcosan - Egyébként is kicsoda Ön, hogy így feltartóztat?

Újságíró vagyok, néhány kérdést szeretnék feltenni, mielőtt megtépáztott önérzetébe végleg beleburkolózna.

Nincs mit mondanom! Amik történtek, megtörténtek. Ne próbálja rám hátrítani a saját felelősségüket! Pilátussal mondom, én mosom kezeimet.

- De hiszen még emlékszem, úgy jött hozzánk az elmúlt Szilveszterkor, mint a Kánaán küldötte. Iszákja tömve látszott minden földi jóval, örvendetes ígéretekkel. S most úgy távozik, hogy semmit nem váltott ezekből valóra. Elfelejtette talán, mennyi reménységgel, hittel és lelkesedéssel köszöntöttük?

- Nos kedves fiacskám! - Ugye megenyeged nekem, vén öreg esztendőnek, hogy így szólítsalak - Nos kedves fiacskám, felejteti nem az esztendők sajátossága, hanem az embereké. Az esztendők mindig hozzák, amit várnak tőlük, de hogy mi kerül a serpenyőbe...

- A serpenyőbe?

- No igen, a mérleg serpenyőjébe. Ezt fiacskám, mindig ti döntitek el.

- Rosszul döntöttünk volna?

- Itéld meg magad! A jobb oldali serpenyőben az én szándékaim voltak. A baloldaliban a ti választok. Én kínáltam nektek a megújulást, a haladást, ti a megtorpanást választottátok. Megmutattam nektek a jövőndőt, ti a múltat akartátok. Megindítottam a fejlődést, ti megálljt parancsoltatok és visszafelé léptetek. Voltak hívő-hittel, sokszínű felelősséggel gondolkodóitok, nektek kelendőbb volt, aki akkor is igent biccent, ha lelke mélyén nemet kiáltana. Nyitottam nektek iskolákat, ahol a szeretet és jószág bontogatná szirmai a gyerekek lelkében, és nem az "akarok", hanem a "szeretném" eszménye virágozna a Kereszt fényében. Ti sátrakat állítottatok, hogy árnyékot vessetek a rátok is sugárzó fényre. Láttam fiatalok százait elmélyült, tiszta áhítatban, amint ez a fény, amitől ti féltetek, beragyogta a találkozóikat. Ti ezt is száműztétek, és helyettük megalkottátok a Diákszigetet. Nos az én serpenyőm így hát megüresült, a tiétek pedig súlyosan elnehezült.

A riporter válaszolni akart, de hirtelen hatalmas durranás hallatszott. Mi volt ez? kérdezte ijedten.

- Semmi fiam, csak pezsgőt bontottak. Megérkezett az Újesztendő.

- Hurrá! - lelkesedett a fiatalember - Látja kedves Óesztendő, ez aztán igen! Milyen délceg és sokat ígérő! - kiáltotta - s

rohant, hogy kérdéseket tegyen fel az Újévnak.

Az óesztendő mintha megfiatalodott volna. Utána futott a riporternek, és örvendezve mondta: - Várj csak fiacskám! Most látom csak, hogy itt maradt még a serpenyőm alján a Hit, Remény és Szeretet. Add át, kérek, az Újesztendőnek! Hátha gazdagabb lesz tőle! S talán a világ is!

- Ugyan, öregem! - intett vissza türelmetlenül az újságíró - Kit érdekelnek ma már ezek az elavult fogalmak? Tegye csak vissza az iszákjába! Nekünk egy tudományosan megalapozott, szociálisan érzékeny, liberális társadalmat kell megformálnunk. Az érzelmeket fel kell váltania a racionalizmusnak. Világos? Ne tartson fel ilyen gyerekségekkel!

Az óesztendő pillanatok alatt összeroskadt. Elszürkült ábrázatára kiült a mérhetetlen fájdalom. Szánakozva nézte az újévet, amint dagadó önérzettel fogadta az ujjongó ünneplést és iszákja tele volt üres ígéretekkel.

- Szegény, szegény Újesztendő! - sóhajtott elhalóan - Hiába lesz hát a te vergődésed is. Ha a világnak nem kell már a Hit, Remény és Szeretet, akkor soha nem lesz megértés, törődő figyelem és békeség, anélkül üres a te tarsolyod is. Szegény, szegény Újesztendő! Szegény, szegény emberiség, mikor jössz rá végre, hogy zsákutcában botorkálsz!

S az óesztendő roskatag léptekkel eltűnt a szétpukkanó petárdák sűrűsödő ködében.

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...

Részletek az endrődi Historia Domusból.

(Előzmény: Városunk: I. évf. 3. sz.)

Az alábbi fejezetekből megtudhatjuk, melyek a legrégebbi keresztjeink:

1803: " Mikó Mátyás a gyomavégi temető keresztjének fenntartására hagyott 30 forintot, Dinya János (a régi) szarvasvégi temető keresztjére 31 forintot, Szügyi Albert özvegye pedig eddig a kondorosi úti faluvégi (fűzfásgát) keresztjére 35 forintot."

1804: A mostani templom felszentelésére 1804. november 5.-én került sor. Néhány adat az elkészültéhez:

Anyagot vásároltak:

143 mázsa vasat

836 szál fenyőt

1252 öl fát

2582 db száldeszkát

3356 köböl meszet

70000 zsindeleyszeget

182000 vasszeget

1613150 db téglát

Adományok voltak: A Harruckern család adománya (Békés megye akkori tulajdonosai)

18.433 forint

18.050 forint, melyet a község háza adott

3.702 forint, melyet a lakosság adott

1.826 forint egyházi bevétel volt

A templommal egyidejűleg épült a plébánia és még két épület: "a paplak egészen a község költségén épült. A templom és a paplak felépítése következtében a harangozó és a kántori lakást is ki kellett helyezni a régi templom mellől az un. Templom-zugból. A kántorházat közvetlenül a község háza mellett emelték. Ennek első szobáját szentelték fel lócákkal leányiskolának."

1806: "Elkészült a toronyóra"

1807: "Az új helység háza (község háza, tanács háza, jelenleg kirendeltség) épült. Ekképp nemcsak az egyház, hanem a község is végképp kivonult a Templom-zugból. Épül a templom előtti kereszt."

1808: "Egerben készült Szent Péter és Pál kőszobra és a templomhomlokzat vakablakáiba helyeztetett."

1816: "Kereszt Sóshalmon a ... a felállító halászok gondozák..."

Kereszt a Nagy utca végén a gyomai úton. Állította és fenntartja a község.

A templomnak öt harangja van: 18 mázsás, 8 mázsás, 4 mázsás, 1,38 mázsás és egy 48 fontos. A lelkek száma: 4563.

1818: "Május 17.-én Szentháromság napján ünnepelte a község a fennállásának 100. évfordulóját..."

Endrőd ekkor állott 654 házból, vala benne 4873 lélek, kik közül 110 görög hitű. „Minden szerdára piacot kértek az uralástól. Csepcsányi csütörtöki napra engedélyezte."

1819: "Kalmár Mihály, aki több éven keresztül bírója volt a falunak, végrendeletileg szegény-alapot hagyott a szülőfalujára."

"Légyen a szegénységben a nyomorúságban sínylődő ember-társaimé 4285 forint"

1822: "A gyomavégi temető megnagyobbított"

1823: "A Templom-zugban a régi temető helyén kereszt állítva."

1826: A településre került Lábos János plébános. 1840-ig volt a falu papja, róla nevezték el a Lábos utcát.

1829: "A fonókák betiltattak." (Vajon miért!)

1831: "A gyomai katolikus temetőben egy nagy kereszt állítottatott."

1831: "Lélekszám: 6500, ebből Gyomán 115." Ez évben dúlt az első kolerajárvány augusztus 15-től október 3-ig. Legjobban augusztus 21 és szeptember 5 között, mikor a napi halálozások legnagyobb száma 14, a legkisebb 8 volt. A halottak egész évi száma: 492."

1832: „Liziczai Anna hagyományoz a szegényalaphoz 600 forintot, mellyel a Kalmár-alap 6127 forintra emelkedett." (a kamatokkal együtt)

1835: " Pesten egy márványkeresztelő készítették." (Vajon hányunkat keresztelték már meg fölötté!)

1841: "A templom belső udvarának parkosítása." (Tehát a templomudvar fáit 150 évesek!)

1843: "Karácsony ünnepén ülték meg arany mennyegzőjüket: Hunya István és Fülöp Ilona, Farkas Imre és Papp Anna, Dinya János és Szujó Jusztí.

(A következő számunkban folytatjuk.)

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrői Szervezete.

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,

Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén.

Készült a KDNP Központi Sokszorosítójában, 1126 Budapest, Nagy Jenő utca 5.